

jeg tror ikke, det er nødvendigt at tilvejebringe en saadan Forandring i Afstemningsmaaden ved Valgene til Rigsdagen. Jeg mener, at har det danske Folk kunnet klare sig med offentlig Afstemning i de snart 50 Aar, i hvilke vi have haft den fri Forfatning, saa maa det ogsaa kunne gøre det i Fremtiden; thi jeg har den Anskuelse, at Befolkningen i de 50 Aar er vokset baade i Intelligens, i Oplysning og i Karakter, og derfor mener jeg ikke, der er Anledning til nu at indføre hemmelig Afstemning. Det kan jo dog ikke bestrides, at da vi for omtrent 50 Aar siden fik den fri Forfatning, da stod Vælgerbefolkningen paa et helt andet Standpunkt end i Øjeblikket. Vælgerbefolkningen var vokset op under Enevoldsmagten, og Enevoldsmagten maatte selvfølgelig præge Befolkningen i den nærmeste Generation. Befolkningen var den Gang ikke i Besiddelse af den aandelige Udvikling og Oplysning, som vort Folk nu gennem 50 Aars Arbejde har tilegnet sig. Oppositionen stod den Gang uden nogen ordentlig Presse, det var Regeringspressen, der var saa godt som eneraadende rundt om i Landet; en hel Del Vælgere, et langt større Antal end nu, var under Fæstevæsenet, og ogsaa den Omstændighed bidrog til at gøre Vælgerne mindre selvstændige. Nu have vi gennem de ca. 50 Aar, hvor Valgretten har eksisteret, Aar efter Aar og med Glæde bevilget store Summer for at skaffe bedre Oplysning blandt Almuen, og vi have støttet Højskoler, Landbrugsskoler og Fagskoler af forskellig Art. Skal nu alt dette føre til det Resultat, at jo mere Oplysning der udbredes, jo mere Intelligens, Befolkningen kommer i Besiddelse af, jo mindre karakterfast bliver Befolkningen? Jeg har ikke den Opfattelse, at det er nødvendigt at beskytte Vælgerne ved hemmelig Afstemning, og jeg tror ikke, at denne hemmelige Afstemning i og for sig er nogen særlig Betyggelse; thi der kan jo ogsaa under den Form øves Valgtryk af forskellig Art. Jeg kan allermindst forstaa, at det Parti her i Salen, der har udtalt sig saa stærkt mod Hemmelighedskræmmeriet overhovedet, at det er saa begejstret for at indføre Hemmelighedskræmmeriet i et Forhold, hvor der efter min Mening burde være fuld Offentlighed; thi jeg synes ikke, man bør borttage Ansvarsfølelsen, naar en Mand foretager en Handling, der har Betydning ikke blot for ham selv, men for Folk og Fædreland i Nutid og Fremtid, og dette gør man, naar man frintager ham for at staa til Ansvar

for sine Handlinger, saaledes som han maa gøre det, naar han øver dem under offentligt Tilsyn. Da jeg altsaa mener, at det er et Vidnesbyrd om en Tilbagegang, og da jeg mener, at det vil svække Ansvarsfølelsen hos Vælgerbefolkningen, naar man borttager den offentlige Kontrol med Afstemningen, agter jeg ikke blot ikke at stemme for, men at stemme imod det foreliggende Lovforslag.

S. Olsen: Jeg var noget forberedt paa, at der fra den Side vilde blive forsøgt at lægge Lovforslaget om hemmelig Afstemnings Indførelse Hindringer i Vejen. Det ærede Medlem for Assens (Berntsen) har imidlertid ikke Ret, naar han siger, at det, at man indfører hemmelig Afstemning, er et Bevis paa, at Befolkningen skal være gaaet tilbage, thi enhver har jo Ret til at være sin Afstemning bekendt. Det, man tilsigter ved Indførelse af hemmelig Afstemning, er jo slet ikke, at man behøver over for Partifæller, Meningsfæller, Venner eller andre at lægge Skjul paa, hvem man har stemt paa, man vil kun beskytte den svage mod den økonomisk stærke. Det beder jeg det ærede Medlem erindre, og det forekommer mig, at der ogsaa var Grund til at minde det ærede Medlem om, at netop en af hans Partifæller, det ærede Medlem for Saksøbing (Rørdam) har givet ret grelle Oplysninger om Valgtryk, som har fundet Sted i hans Valgkreds. Saadant er ikke alene sket i Saksøbing, men Gang efter Gang, naar denne Sag har været fremme her i Tinget, er der fremkommet adskillige Oplysninger, der, forekommer det mig, have været af en saadan Beskaffenhed, at enhver, der i Virkeligheden har den almindelige Valgret kær, burde gøre alt muligt for at sikre den almindelige Valgrets fri Udøvelse, og det er det, dette Lovforslag tilsigter. At man ved at vedtage dette Lovforslag skulde have Ret til at sige, at man tager noget af Ansvarsfølelsen bort fra Vælgerne, kan jeg aldeles ikke indrømme. En Mand, der beskæftiger sig med vore Samfundsforhold herhjemme — og det bør vi jo alle gøre — har ikke mindre Ansvarsfølelse, fordi ingen faar at vide, og navnlig ikke dem, der kunne lægge økonomisk Pres paa ham, hvorledes hans Stemmegivning har været, men han faar jo ikke mindre Ansvarsfølelse, fordi han ikke er under sine overordnedes Kontrol. Jeg vil altsaa tilraade og anbefale det høje Ting at vedtage Forslaget i den Form, hvori det nu foreligger. Man vil erindre, at jeg ved 2den Behand-